

De aanpak van fraude met corona-steunmaatregelen viert hoogtij

10-12-2024 | Fraude

Mr. V.C. Langenburg

Het tijdperk waarin de coronapandemie het dagelijks leven van vrijwel iedereen in zijn grip had (of zelfs: beheerste), ligt inmiddels al ver achter ons. De (strafrechtelijke) aanpak van de destijds gepleegde fraude met corona-steunmaatregelen viert momenteel echter hoogtij.

Bij aanvang van de coronacrisis trof het kabinet snel en adequaat noodmaatregelen om ondernemers tijdens de crisis te ondersteunen. De financiële steun werd vanwege de hoge urgentie uitgekeerd onder het motto '[eerst uitkeren en dan controleren](#)¹'. Snelheid was immers belangrijker dan zorgvuldigheid. Het kabinet was zich op voorhand ervan [bewust](#)² dat de steunmaatregelen een nieuwe 'markt' zou openen voor fraudeurs, die mogelijkheden zouden zien om gebruik te maken van de situatie.

Nu – enkele jaren later – de rust inmiddels is wedergekeerd, en de chaos van de coronapandemie al (grotendeels) achter de rug is, hebben diverse (opsporings)instanties ruim de tijd gehad (en genomen) om de uitgekeerde subsidies eens goed onder de loep te nemen.

Met als gevolg dat er de afgelopen tijd [steeds meer aanhoudingen worden verricht](#)³ en dat er inmiddels meerdere rechterlijke uitspraken zijn gedaan op het gebied fraude met corona-steunmaatregelen.

In dit blog zal worden ingegaan op de recente ontwikkelingen die zich in dit kader hebben voorgedaan. Ook wordt ingegaan op de ongewenste gevolgen van een harde aanpak vanuit de overheid, meer specifiek ten opzichte van ondernemers die zonder 'kwade intenties' te veel coronasteun hebben ontvangen.

Intensivering van de opsporing

Zoals in de inleiding al werd beschreven zijn de laatste tijd meerdere aanhoudingen verricht die betrekking hebben op een verdenking van fraude met corona-steunmaatregelen. Nu de coronapandemie al geruime tijd achter ons ligt, lijkt het misschien gek dat opsporingsinstanties 'nu pas' dergelijke aanhoudingen verrichten. Men moet zich echter realiseren dat het in dit soort zaken gaat om een reactief onderzoek van opsporingsinstanties (een onderzoek naar een feit dat in het verleden heeft plaatsgevonden) en niet om een 'pro-actief' onderzoek naar bijvoorbeeld de lopende (en continuerende) handel in drugs of wapens.

Vanwege de hoge urgentie, werd uitgekeerd onder het motto 'eerst uitkeren en dan controleren'

De meeste fiscaal en financieel-economische strafzaken komen terecht in een reactief onderzoek van opsporingsinstanties, zo ook de meeste onderzoeken naar fraude met corona-steunmaatregelen. Temeer omdat ten tijde van het uitkeren van coronasubsidies de financiële steun, vanwege de hoge urgentie, werd uitgekeerd onder het motto 'eerst uitkeren en dan controleren'. Daarbij speelde snelheid – gelet op de grote maatschappelijke belangen die toentertijd speelden – een belangrijkere rol dan zorgvuldigheid. Ook bestonden er geen grondige antimisbruikbepalingen die (onterechte) aanvragen of uitkeringen van subsidies konden voorkomen. Bij de FIOD is het 'operationeel kernteam COVID-19' opgericht, dat verantwoordelijk is voor de opsporing van fraude met corona-steunmaatregelen. Hierbij werkt de FIOD nauw samen met verschillende partijen, waaronder de Nederlandse Arbeidsinspectie, het UWV, de RvO, het AMLC, de FIU en private partijen zoals banken.

De FIOD heeft in de periode van 11 tot en met 20 maart jl. in verschillende plaatsen in Nederland [19 aanhoudingen](#)⁴ verricht in verband met fraude met corona-steunmaatregelen. Deze personen worden verdacht van het indienen van valse aanvragen voor de Tegemoetkoming Vaste Lasten (TVL). Op 7 oktober jl. heeft de opsporingsdienst van de Nederlandse Arbeidsinspectie [twee verdachten aangehouden](#)⁵ op verdenking van fraude met de Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW). Daarbij is eveneens beslag gelegd op bankrekeningen, cryptovaluta en een woning. Ook heeft de Nederlandse Arbeidsinspectie op 10 september jl. [een verdachte aangehouden](#)⁶ vanwege vermoedelijke fraude met de subsidieregeling Coronabanen in de Zorg (COZO).

Uit voorgaande opsomming blijkt dat met vrijwel elke corona-subsidie, of het nu de TVL, NOW of de COZO betreft, vermoedelijk is gefraudeerd.

De FIOD en de Nederlandse Arbeidsinspectie lijken zich, gelet op de recente golf van aanhoudingen, flink te hebben ingezet qua opsporing van dergelijke feiten. In eerdere blogs is mijn collega Ilse Engwirda overigens (ook) al ingegaan op [fraude met corona-steunmaatregelen](#)⁷. Ook hebben wij gezamenlijk [dit blog](#)⁸ hierover geschreven.

Analyse van enkele rechterlijke uitspraken

Inmiddels zijn er diverse rechterlijke uitspraken gedaan op het gebied van fraude met corona-steunmaatregelen. Zo werd op 4 april 2024 [een 48-jarige man door de rechtbank Amsterdam veroordeeld](#)⁹ tot een gevangenisstraf voor de duur van 8 maanden, waarvan 3 voorwaardelijk, en een geldboete van € 20.000. De verdachte in deze zaak heeft zich in de beginperiode van de coronapandemie volgens de rechtbank schuldig gemaakt aan fraude met corona-steunmaatregelen door onder valse voorwendselen enkele aanvragen voor subsidies en tegemoetkomingen te doen. Er zijn door de verdachte valselijk opgemaakte aanvragen NOW en TOGS (Tegemoetkoming Ondernemers Getroffen Sectoren) ingediend, waardoor het UWV voor een totaalbedrag van ruim € 168.000,- werd benadeeld.

De [rechtbank Overijssel veroordeelde een verdachte](#)¹⁰ tot een onvoorwaardelijke gevangenisstraf voor de duur van zes maanden. De verdachte in deze zaak heeft zich volgens de rechtbank samen met een ander schuldig gemaakt aan valsheid in geschrifte en witwassen, door onjuiste suppletieaangiften omzetbelasting in te dienen bij de RvO teneinde coronasteun te verkrijgen. Er is door deze handelswijze sprake van een onterecht uitgekeerd bedrag aan coronasteun – in de vorm van TOGS en TVL – van € 37.058,67, welk bedrag vervolgens door de verdachte is witgewassen.

De rechtbank Rotterdam heeft op 23 oktober 2023 [een verdachte wegens subsidiefraude veroordeeld](#)¹¹ tot een maximale taakstraf van 240 uur,

Het is niet de bedoeling dat deze groep ondernemers onterecht in de 'fraudehoek' worden gedrukt

alsmede een voorwaardelijke gevangenisstraf van twee maanden, omdat hij de ontvangen NOW-gelden 'anders heeft besteed' dan het doel waarvoor zij waren verstrekt. Als directeur van een uitzendbureau heeft de verdachte in totaal tien NOW-subsidies aangevraagd. Op basis van deze aanvragen heeft het UWV een totaalbedrag van € 441.206, - uitgekeerd. Ongeveer een kwart van het ontvangen bedrag werd gebruikt voor de voldoening van loonkosten, hetgeen overeenkomt met het doel waarvoor de subsidie werd verstrekt. De rest van het ontvangen bedrag werd echter gebruikt voor andere doeleinden. De rechtbank Rotterdam maakt hier korte metten mee en veroordeelt de verdachte wegens subsidiefraude.

Kortom, er is sprake van een vrij harde aanpak en stevige reactie vanuit de overheid op fraude met coronasteunmaatregelen.

Wat zijn de ongewenste gevolgen van een harde aanpak?

Tegen fraude met coronasteunmaatregelen wordt, zoals hiervoor beschreven, (extra) hard opgetreden. Ondanks het debacle van de toeslagenaffaire, staat het bestrijden van fraude nog steeds hoog op de politieke agenda. Het kan echter niet de bedoeling zijn dat ondernemers die zonder 'kwade intenties' te veel coronasteun hebben ontvangen hiervan de dupe worden. Denk daarbij aan gevallen waarin ondernemers zonder enige kwade intenties het omzetverlies van hun bedrijf te hoog hebben ingeschat. Zowel de TVL als de NOW betroffen immers een voorschot van de overheid dat werd berekend op grond van *verwacht* omzetverlies. Daarin kunnen ondernemers verkeerde inschattingen hebben gemaakt. Ook administratieve fouten, vergissingen, of fouten omdat bijvoorbeeld de met spoed opgestelde (nood)wet- en regelgeving (te) onduidelijk was, vallen in diezelfde categorie.

Ook de zorgvuldigheid die normaal gesproken bij het opstellen van wet- en regelgeving wordt gehanteerd is door de snelheid waarmee een en ander in de corona-crisissituatie moest worden opgetuigd, (eveneens) in het gedrang gekomen. Ook dit kan bij ondernemers hebben geleid tot fouten of vergissingen, die onder dit soort omstandigheden in geen geval als misbruik bestempeld mogen worden. Het is niet de bedoeling dat deze groep ondernemers onterecht in de 'fraudehoek' worden gedrukt.

Conclusie

Bronnen

- 1 | <https://www.fiu-nederland.nl/nl/fraude-met-een-uitkering-uit-een-corona-gerelateerde-regeling-0>
- 2 | <https://www.rtlnieuws.nl/nieuws/politiek/artikel/5064816/wouter-koolmees-oproep-misbruik-ondersteuning-zzp-noodpakket>
- 3 | <https://www.fiod.nl/19-aanhoudingen-vanwege-fraude-met-coronasubsidie/>
- 4 | <https://www.fiod.nl/19-aanhoudingen-vanwege-fraude-met-coronasubsidie/>
- 5 | <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/actueel/nieuws/2024/10/07/opnieuw-aanhoudingen-voor-fraude-met-now-gelden>
- 6 | <https://www.nlarbeidsinspectie.nl/actueel/nieuws/2024/09/10/opsporingsdienst-arbeidsinspectie-houdt-verdachte-aan-voor-cozo-fraude>
- 7 | <https://www.jaeger.nl/corona-fraude-bij-de-now/>
- 8 | <https://www.jaeger.nl/kan-het-onterecht-aanvragen-van-de-now-subsidie-leiden-tot-terugvordering-en-strafrechtelijke-vervolging/>
- 9 | <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBAMS:2024:2163&showbutton=true&keyword=admiraal%2B1976,togs&idx=1>
- 10 | <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBOVE:2022:4049&showbutton=true&keyword=fraude%2Btv&idx=1>
- 11 | <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBROT:2023:9713&showbutton=true&keyword=fraude%2Bnow&idx=2>

Vanuit de overheid en opsporingsinstanties wordt stevig ingezet op de aanpak van fraude met corona-steunmaatregelen. Een harde aanpak vanuit de overheid mag er echter niet toe leiden dat ondernemers die zonder 'kwade intenties' te veel coronasteun hebben ontvangen, hiervan de dupe worden.

Bent u als verdachte aangemerkt van fraude met coronasteunmaatregelen? Neem dan contact met ons op.

Meer informatie of advies?

Kijk op www.jaeger.nl/kennisbank voor meer informatie over diverse onderwerpen en thema's. Als u vragen heeft, advies nodig heeft of een probleem wilt oplossen, kunt u contact opnemen met ons. Wij staan voor u klaar. U kunt ons bereiken op 020 - 676 04 81 of mail ons op info@jaeger.nl